

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
Черкаська обласна державна адміністрація
Головне управління юстиції в Черкаській області
Асоціація українських правників

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

Збірник тез доповідей

26-27 листопада 2020 року

Черкаси
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
2020

Члени програмного комітету:

Аблязова Н. Р. – к. е. н., президент Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;
Аблязов Д. Е. – к. ю. н., віце-президент Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Чудаєва І. Б. – д. е. н., професор, ректор Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Новицька Н. Б. – д. ю. н., с. н. с., заступник директора Інституту захисту інформаційних прав громадян;

Лошицький М. В. – д. ю. н., професор кафедри публічного права Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Миколенко В. А. – д. ю. н., професор кафедри приватного права Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Савченко С. О. – д. е. н., професор, проректор з науково-дослідної роботи та економічних питань Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Ус Г. О. – д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Задорожній І. С. – д. т. н., професор кафедри менеджменту і адміністрування Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Лімборський І. В. – д. філол. н., професор, завідувач кафедри теорії і практики перекладу та іноземних мов Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова.

Члени організаційного комітету:

Савченко С. О., д. е. н., професор, проректор з науково-дослідної роботи та економічних питань Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова – голова;

Лисенко О. М., к. політ. н., декан факультету права та гуманітаристики Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Десятніков І. В., к. і. н., доцент, доцент кафедри приватного права Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова;

Ландіна А. В., к. ю. н., доцент кафедри публічного права Східноєвропейського університету імені Рауфа Аблязова.

А 43 Актуальні питання державотворення в контексті сучасних цивілізаційних викликів: збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Черкаси, 26-27 листопада 2020 року. Черкаси : Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2020. 316 с. – [Укр., рос., англ. мови].

Матеріали конференції висвітлюють актуальні проблеми державотворення в контексті сучасних цивілізаційних викликів. Збірник рекомендується для студентів, аспірантів, викладачів, науковців, а також фахівців-практиків, які цікавляться питаннями формування демократичних підвалин соціально-правової держави.

Материалы конференции освещают актуальные проблемы государственного развития в контексте современных цивилизационных вызовов. Сборник рекомендуется для студентов, аспирантов, преподавателей, научных работников, а также специалистов-практиков, интересующихся вопросами формирования демократических основ социально-правового государства.

УДК 342.1(477)

Редакція збірника не несе відповідальності за якісний зміст і оформлення авторських тез доповідей (статей) (стилістичні, орфографічні помилки тощо).

© Колектив авторів, 2020

© Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2020

СЕКЦІЯ 2
РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ:
ПРАВОВИЙ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

Ільсва Н. В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НОТАРІУСА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	45
Калініна А. В. ЗМЕНШЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ	47
Кірін Р. С. ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ВИДОБУВАННЯ КОРИСНИХ КОПАЛИН	48
Кононенко Д. Ф. ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНТРАКТІВ В УМОВАХ ДІЇ ЕКОНОМІЧНИХ САНКЦІЙ.....	50
Корнійченко А. О. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ В УКРАЇНІ.....	52
Коваленко О. О. ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД.....	54
Крилов М. А. РОБОТА КОМІСІЇ ООН З МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЩОДО КОДИФІКАЦІЇ ПРАВИЛ ДИПЛОМАТИЧНОГО ЗАХИСТУ.....	56
Лазор О. Я., Лазор О. Д., Карпенко Є. О. ДО ПИТАННЯ СУТНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ	58
Матенко Є. П. ТЕОРІЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ А. С. МАКАРЕНКА.....	60
Обривкіна О. М. ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	62
Озерський І. В. ПРОВЕДЕННЯ НСРД В ОБСЯЗІ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ОПОСЕРЕДКОВАНОГО ДОТРИМАННЯМ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ.....	64
Трояновський О. В. УНІФІКАЦІЯ НОРМ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: ПРИНЦИПИ ДОГОВІРНОГО ПРАВА	66
Черниш Р. Ф. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО: НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ	68
Ярмоленко О. В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ.....	70

СЕКЦІЯ 3
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Chumak A., Kuprikova S. THE COUNCIL OF EUROPE AND UKRAINE: COOPERATION IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS PROTECTION	72
--	----

рішень щодо притягнення осіб до адміністративної відповідальності за вчинення булінгу показав, що відсутність умислу в діях особи виключає склад правопорушення.

Таким чином, концепція забезпечення належних і безпечних умов освітнього середовища шляхом законодавчого закріплення адміністративної відповідальності за здійснення булінгу, беззаперечно, є важливим кроком при становленні належного адміністративно-правового механізму його запобігання та протидії. Однак, на сьогоднішній день в Україні ще не сформована якісна практика правозастосовної діяльності з приводу притягнення винних осіб до юридичної відповідальності за вчинення булінгу. Зокрема, потребує детального дослідження, з аналізом конкретних судових рішень, юридичний склад даного адміністративного правопорушення з метою визначення чіткого змісту кваліфікуючих ознак та, як наслідок, формування пропозицій щодо покращення механізмів захисту прав і свобод учасників освітнього середовища під час судово розгляду справ.

Список використаних джерел та літератури

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Каленіченко Л. Державно-правовий примус та система його форм. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми : тези доп. круглого столу (м. Харків, 27 жовтня 2017 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. С. 89-92.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.2018 № 2657-VIII. Відомості Верховної Ради. 2019. № 5. Ст.33.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. додаток до № 51. Ст.1122.

*Коваленко О. О., д. ю. н., професор
Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди*

ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД

Питання охорони права на інтелектуальну власність в трудових відносинах є одним із найбільш гострих та проблемних для нашої держави, бо не дивлячись на те, що приділяється увага створенню і вдосконаленню законодавчого та нормативного регулювання, все одно поширюється кількість правопорушень у цій сфері. І зокрема це пов'язано із одностороннім розвитком правового регулювання у цій сфері: відбувається розвиток лише цивільного законодавства і тому використання інтелектуальної власності у трудових відносинах залишається фактично не врегульованим. Це призводить до фактичної відсутності охорони права на інтелектуальну власність в трудових відносинах.

«Наявність сучасної, міжнародно визнаної системи інтелектуальної власності є необхідним елементом для досягнення високого економічного та соціального розвитку будь-якої держави. Охорона інтелектуальної власності сприяє використанню та подальшому розвитку винахідницьких і творчих талантів та досягнень, підтримує та зберігає національний потенціал у сфері інтелектуальної діяльності та залучає інвестиції, стабілізуючи економічний стан, при якому як вітчизняні, так і зарубіжні інвестори можуть бути впевнені в тому, що їх права будуть поважатись. Створення саме такої системи має особливе значення для України – країни зі значним науково-технічним та інтелектуальним потенціалом» [1].

Важливу роль у створенні належної юридичної бази правового регулювання охорони інтелектуальної власності взагалі та у трудових відносинах зокрема відіграє Конституція.

У 1996 р. Конституція України закріпила нове підґрунтя існування та розвитку нашої держави як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової [2, ст.1]. У цьому нормативно-правовому акті було закладено визначальну ідею вітчизняної політики та управління всіх можливих напрямів, стрижнем проведеною крізь увесь його зміст, про людиноцентризм як відправну точку у здійсненні державної влади в Україні, що відобразилась у якості принципу у приписі ст. 3: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність,

недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [2, ст.3].

Таким чином, Конституція, зважаючи на своє значення для впорядкування відносин не тільки визнала на найвищому державному рівні права людини, але й встановила собі кореспондуючий обов'язок утверджувати та забезпечувати ці права. Зокрема це стосується і права на інтелектуальну власність. Так, ч.1 ст.41 Конституції України встановила: «кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності» [2, ч.1 ст.41].

Закріплюючи певні права та встановлюючи юридичні обов'язки, Конституція закріпила і юридичні засоби, які забезпечують можливість реалізації цих прав та обов'язків. Ці засоби було закріплено у вигляді обов'язків держави – юридичних гарантій реалізації та захисту прав. Конституція України у ст.54 визначила: «Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності. Кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом. Держава сприяє розвиткові науки, встановленню наукових зв'язків України зі світовим співтовариством» [2, ст.54].

Із цієї норми слідує, що охорона та захист права інтелектуальної власності має відбуватись у всіх правовідносинах. Отже, таким чином, можна зробити висновок, що в трудових відносинах держава також передбачає охорону та захист права інтелектуальної власності. Отже, Конституція України, відповідаючи своєму призначенню у суспільстві та державі, утворила необхідний юридичний фундамент для правового регулювання охорони права на інтелектуальну власність та для необхідного спеціального розвитку у галузях законодавства.

Щодо ефективності дії на практиці конституційних юридичних гарантій прав варто відмітити, що вона обумовлюється багатьма факторами. Звичайно, це рівень розвитку економіки як базису правовідносин, рівня правопорядку у державі, менталітету громадян, традицій тощо. Однак, насамперед, Україна має створити надійний правовий простір, за допомогою вже спеціального законодавства, який би забезпечив охорону права на інтелектуальну власність, зокрема в трудових відносинах, дотримання прав і законних інтересів сторін трудового договору. І тому першочерговим у цьому є, звичайно, галузеві нормативно-правові акти.

Регулювання охорони комерційної таємниці – ключового питання охорони інтелектуальної власності – в Україні відбувається лише фактично за рахунок норм Цивільного кодексу України та Господарського кодексу України, що явно є недостатнім для охорони об'єктів інтелектуальної власності у трудових відносинах, бо не створює ефективних правових механізмів, що спроможні захистити роботодавця від витоку інформації від працівника, що має доступ до комерційної таємниці. Адже ці відносини мають регулюватись нормами тієї галузі права, які регулюють виникнення підстави взаємовідносин роботодавця й працівника щодо дотримання обов'язку не розголошувати комерційну таємницю, тобто трудовим правом, яке й регулює трудовий договір.

Трудовий договір є правовою основою індивідуального впорядкування охорони права на інтелектуальну власність в трудових відносинах. І працівник, і роботодавець беруть спільну участь у створенні об'єкта інтелектуальної власності. Роботодавець – своєю матеріальною базою, працівник – не меншою, а може, і дещо більшою цінністю – своїм розумом та працею. Тому і право користуватись правом інтелектуальної власності вони мають обидва. Однак, на жаль, трудове законодавство, фактично не бере участі у регулюванні охорони об'єктів інтелектуальної власності. І якщо це стосується ще випадку, коли мова йде про об'єкт інтелектуальної власності, що створювався працівником за рахунок роботодавця, де можна

обійтись нормами цивільного законодавства, то у випадку із охороною комерційної таємниці, правового регулювання дійсно бракує.

Зокрема, слід акцентувати увагу, що у даному випадку не можуть застосовуватись положення закону «Про захист від недобросовісної конкуренції», у якості підстави відповідальності працівника за розголошення комерційної таємниці, оскільки даний Закон застосовується до відносин, у яких беруть участь суб'єкти господарювання, яким працівник не є [4]. Тому, фактично юридичної відповідальності для працівника за розголошення комерційної таємниці не існує та й навряд чи є перспективи її встановити. Більше того, немає навіть окремої підстави для розірвання трудового договору. Тому, пропонується доповнити п.6 ст.41 КЗпП України додатковою підставою розірвання трудового договору наступного змісту: «розголошення працівником комерційної таємниці підприємства, установи, організації».

Список використаних джерел і літератури

1. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні. Міністерство юстиції України: офіційний веб-портал URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4487.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96 ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
3. Судова практика по NDA. URL: <https://www.olans.com.ua/sudova-praktika-shodo-vidshkoduvann>.

Крилов М. А., аспірант

Національний університет «Одеська юридична академія»

РОБОТА КОМІСІЇ ООН З МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ЩОДО КОДИФІКАЦІЇ ПРАВИЛ ДИПЛОМАТИЧНОГО ЗАХИСТУ

Перші кроки по кодифікації дипломатичного захисту були зроблені Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй на її 48-й сесії [1].

Питання про дипломатичний захист було включено до порядку денного Комісії міжнародного права, і перший конкретний з точки зору кодифікації результат був зроблений в 2004 році, коли в першому читанні було прийнято дев'ятнадцять статей.

В рамках Організації Об'єднаних Націй необхідність регулювання сфери дипломатичного захисту обговорювалася в Генеральній Асамблеї і Комісії з міжнародного права. У становленні інституту дипломатичного захисту помітну роль зіграло рішення Постійної палати міжнародного правосуддя у справі Мавроматіс [2]. На основі правил, викладених в цій справі, поступово склалися звичаєві норми інституту дипломатичного захисту. «Основним принципом міжнародного права є те, що держава покликана захищати своїх підданих, коли їх права порушуються актами іншої держави в порушення міжнародного права, і захист не забезпечується іншими регулярними каналами» [3, с. 2]. Це відноситься до попередньої умови – вичерпання всіх законних засобів захисту. У той же час існує чітке розходження між цим інститутом і основними функціями дипломатичних представництв, позначеними відповідно до положень статті 3 Конвенції про дипломатичні зносини 1963 р. [4].

Організація Об'єднаних Націй стосувалася питань дипломатичного захисту в Резолюції про невід'ємний суверенітет над природними ресурсами [5] і Хартії економічних прав і обов'язків держав [6]. Під час обговорень в Генеральній Асамблеї були зроблені абсолютно авангардні заяви, в яких висловлювалася думка про те, що міжнародне право розвинулося настільки, що окремі особи стають суб'єктами і тому набувають «право» на дипломатичний захист своєї власної держави. З іншого боку, вони представляють собою набагато більш помірні і більш реалістичні погляди, що стосуються однієї з основних проблем, пов'язаних з дипломатичним захистом: чи є це право держави вживати належних заходів для захисту свого громадянина або є невід'ємним правом окремого громадянина вимагати від своєї держави прийняття відповідних дій? Немає сумнівів в тому, що держава має право вирішувати, чи буде в конкретному випадку і яким чином вона застосовувати певні заходи, спрямовані на забезпечення дипломатичного захисту порушених прав його громадянина. У зв'язку з цим Міжнародний Суд дійшов висновку, що: «Держава повинна вважатися єдиним